

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanulóknak egész évre 6 korona.

Felélős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Utépítések Udvarhelyvármegyében.

Székelyudvarhely, ápril. 12.

Az állami beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t. cz. kilátásba helyezte, hogy öt éven belül nem kevesebb mint háromszázhusz millió koronát fog különböző beruházásokra, vasut, az ipar, a mezőgazdaság javára fordítani. A nemzeti kormányra, melynek az ország gazdasági megerősítése képezi egyik sarkalatos program-pontját, hárul a feladat, e beruházási összegnek célszerű elhelyezését illetően.

Kétségtelen, hogy általános elégedettséget és örömet a beruházások millió joggal csak akkor kelthetnek, ha ezek a milliók valóban általános szükségleteknek kielégítésére fognak fölhasználni és nem egyes embereknek, egyes vállalatoknak a zsebébe fogja busás nyereséggel megtönni.

Háromszázhusz millió beruházás nagyon jól esnek közgazdaságunknak minden időben, de különösen jól esik most, mikor közgazdaságunk talaja a milliók hosszas várakozása közben kiszikkadt és azzal fenyegetett már, hogy éhen hagyja veszni, vagy a kivándorlásra fogja még fokozottabb mértékben bírni népünket. Hogy ettől a beruházástól várta iparunk pangásának megszűnését, a mezőgazdaság némely nagy bajának meggyógyulását s a kereskedelem a forgalom föllendülését, az bizonyos. De mi ebben is szomorú jelenséget látunk: azt, hogy iparunk önmagában, az állam közvetlen támogatása nélkül képtelen boldogulni, azt, hogy mezőgazdaságunk — mely pedig az egyetlen, a mely a kö-

zös vámterületből hasznot húz — nem prosperál úgy, a hogy kellene és azt, hogy kereskedelmi forgalmunk nem élékül a saját erejéből, hanem csak úgy, ha az állam közgazdaságunknak injekciót ad be. Ez az injekció kétségtelenül föl fogja éleszteni közgazdaságunkat, de tartós, egészséges működésre csak annyiban fogja serkenteni, amennyiben valóban produktív beruházásokról van szó, az inproduktív beruházásokra fordítandó pénz elfogyása után még sokkal nagyobbak kell lenni az elernyedések.

Van a törvényjavaslatban nagyon sok inproduktív tétel, olyan tétel, melynél nem az a fő, hogy a munka meglegyen, hanem, hogy valakinek munkája legyen, de tagadhatatlanul sok olyan produktív beruházást is akar eszközölni az állam, a mely beruházások nem néhány évre szóló munkát adnak csak az iparosnak, meg a munkás embernek, hanem, a melyek a nép, vagy annak egy részének lesznek hivatottak új megélhetési forrásokat megnyitni, jobb megélhetésre módot és eszközöket adni s ezáltal nemcsak a jelenbe való megélhetést, hanem a jövő fejlődést is biztosítani.

A beruházások három csoportjának van különös közgazdasági jelentősége azon szempontból, hogy nem egy technikai munka útján szerzhető közvetlen haszonról van csak szó, hanem egész országrészek, vidékek helyzetének kedvezőbbé való alakításáról. Ez a három csoport a vasuti beruházások, a közutak építésére szánt beruházások és a földmívelésügyi tárca körébe tartozó beruházások csoportjai.

A beruházások második csoportja 43 milliót irányoz elő a törvényhatósági közutak hálózatának építésére. Valóban, a kik viszonyainkat ezen a téren ismerik, azok előtt kétségtelennek látszik az, hogy rossz közutainkat végre újjá kell építeni, illetőleg ezen hálózatunkat végre ki kell építeni. Nagy összeg ez a 43 millió, de oly rosszak közutaink, hogy csak háromszor ekkora összeggel lehetne az egész nagy célt megközelíteni.

E negyvenhárommillió koronából az eredeti tervszerint Udvarhelyvármegye az előirányzat szerint, annyiban részesült volna, hogy a Héjjasfalva — székelyudvarhelyi vasut építéséhez törzsrészevéyek ellenében adott 920 ezer koronából, 270 ezer 500 korona erejéig a kormány törzsrészevéyeket vásárol s az így kapott összeget azután mi utjainak javítására fordíthatjuk. Hogy törvényhatósági utjainkat ez összeggel helyreállítani nem lehetett volna, az kétségtelen.

Éppen ezért Udvarhelyvármegyének közönségét és közigazgatási bizottságát is utóbbi időben gyakrabban és igen mélyrehatóan foglalkoztatta e nagyfontosságú kérdés, a vármegye utügye s azzal mi is e helyen ismételtén foglalkoztunk.

Köztudomású dolog, hogy a vármegyei utfenntartási alap, annak ellenére, hogy a súlyos közterhek mellett 10% utadó terbeli a közönséget, már évek hosszú sora óta képtelen a közuti szükségleteiről úgy és akként gondoskodni, mint a minő mértékben azt közforgalmi és gazdasági érdekeink megkívánják.

Köztudomású az is, hogy az állam által

Kosztos Bende.

(Agglegényi történet.)

Kedves öcsém, Miska! Most már 3-ikszor kérsz tanácsot házasságra vonatkozólag. Elő kérséd ezelőtt 10 évvel volt, ép virágfakadásról, tavasszal. Mint természetrajzos, helyeseltem nálad is a virágfakadást, sőt ajánlottam, hogy ha igazi a szándékd, tégy úgy az akadályokkal, mint a hóvirág a fagyos görönggyel. Ha kicsi, lóditd félre, ha nagy, kerül meg. Ez az igazi természetes eljárás. Te gyáván meghunyászkodtál az akadályok előtt, miből azt következtettem, hogy nálad az a virágfakadásnak gondolt mozgalom nem volt természetes, hanem mesterséges számitás, mert csak az ilyen mutatóványos érzelmések szoktak már az első kakas szóra elúlni.

Második kérésedet 5 évvel ezelőtt intézted hozzám. Emlékszel rá? Ép kánikulai hőség volt. A dombvölgyi fürdőről kerestél fel s kérted véleményemet az ottan talált ideálról. Arról a barna özvegyről, kire első férje-uráról szépecakén maradt és akinek a hagyatékát nem kellett gyermekek neveltetésére fordítani, mivel azok nem voltak.

Akkor azt válaszoltam, ha a tavaszt elmulasztottad, még a nyár is szokott virágot fakasztani, főképp magas fekvésű fürdőtelepeken, p. o. Tútrafürdőben, Borszéken. Milyen gyönyörűek ottan kánikulában a havasi gentiánák, kámpánulák, stb. De csak a fürdőidényre! Azt is megirtam, hogy ha az ember az ilyent el akarja vinni, élve nem lehet, mert akkor, mihelyt kilépett a fürdőtelepről, el is hervad, meg is penészedik. Csak, ha botanikus módra itatással, ott helyben addig praeparárod, míg igazi színét többé nem hagyhatja el.

Aztán az eredményből arra következtettem, hogy vagy elpenészedett fürdői virágod, vagy preparálás

közben szint változtatott. Tehát ez az ut sem volt az igazi, mert ha igazi lett volna, arról nem lett volna visza, avagy letérésed. Tehát jó, hogy így esett az eset!

És most, Uramfia! 3-ikszor kéred ki véleményemet. Úgy látszik, rohamaidat 5 éves ciklusokra rendezted be.

No jól van. Én most se zárkozom el kérésed elől, melyet 40 éves korodban, őszel intézél hozzám, mert úgy tapasztaltam, hogy a természet utjai Isten utjai és így azoknak az emberek utjainak is kelleve lenniök.

A természetben pedig azt is látjuk, hogy őszel is van virágfakadás. Vagy nem ismeréd az őszi kikericsét? Igaz, hogy eonak az őszi virágzásnak zsenge gyümölcse csak akkor érik meg, ha egy hosszú tél minden zordonsága megsanyargatta és akkor is mérges. De hát gyümölcs az is!

Hogy azonban a te korod még nem egézen ősz és hogy óvakodjál is azt, meg aztán a telet is bevárni, úgy gondolom, legjobb tanácsom az leszen, ha leírom neked egy agglegénynek történetét, mert hát a példa oktat.

Leírásom vezérfonalát Kosztos Bende, egy régi fajtáju, de azért az ujkori agglegényekkel lényegében megegyező, tipikus agglegény szolgáltatja.

Én Kosztos Bende életfolyását természeti törvények és nemzetgazdasági szempontok szerint vizsgálgattam s ha nekrológot kellene írnom, azok szerint írnam meg.

Az agglegény élete folyásában azonban hiányzik egy korszak, t. i. a vén korszak, a mi szerepel az emberek életében. „Öreg ember nem véu ember” Jókai szerint is, mert ha házi munkója van, lassacskán ugyan, de mégis eljut a vének sorába, míg az öreg-

legény minden átmenet nélkül jut a rettegetes agglegényi sorba.

Rettegetesnek mondom, mert ismertem Kosztos Bendét.

De nem szaporitom tovább a szót, hanem leírom Kosztos Bende élete végét. Olvasd!

Kosztos Bende Alkalmazkodó vármegyének legénye, öreglegénye s majd tipikus agglegénye volt.

Hogy pedig miért volt ő tipikus agglegény, azt már mégis meg kell magyaráznom. Mert manapság sok az ujkori agglegény és köztük igen sok a változás, mindazonáltal ha ezek is kiérdemelték a tipikus jelzőt, akkor a lényeges tulajdonságban úgy megegyeznek Kosztos Bendével, mint a sokféle fűzfa változat a kétlakiságban.

A tanár, ha a maga szakába vágó tétellel nem tudja a dolgot megvilágítani, át csap más tárgyra s onnan példalódozik. Én is kifogyva természetrajzi támasztékaimból, átcsapok a nyelvészetre, hogy réthelővé legyem előtted azt, hogy miért Kosztos Bende is és minden igazi agglegény, tipikus agglegény?

Az agglegény, akár természeti, akár nemzetgazdasági szempontokat nézék, úgy szóval, mint cselekedettel mindig a személyes névmásokat ragozza. És azon kérdésre, hogy ki az első személy, azt feleli: Én. Ezen senki se ütökzik meg, mert így tanulta s tudja mindenki. De tovább kérdezed: Ki a második személy? Erre is azt feleli: Én! És ki a harmadik? Én! S ha volna a nyelvtan szerint több személy, bizonyára mindenik helyett ő volna az első és soha se más. Az önzés netovábbja!

Ezenyben tehát tisztába lehetnénk abban, hogy miért neveztem Kosztos Bendét tipikus agglegénynek. Hogy Kosztos Bendét minő névre keresztelték volt a pap, azt nem tudom, mert őt még pap keresz-

évenként nyújtott 20—30 ezer korona segély sem volt képes e bajt orvosolni, sőt ezen segély elégtelensége folytán az uti alapévről-évre nagyobb és nagyobb hiánnyal zárta le számadásait, pedig a vármegye intéző körei és a vármegye törvényhatósági bizottsága a végső eszközt is megpróbálta, amellyel a súlyedő hajó megmentésére rendelkezett; a felesleges, sőt alig nélkülözhető terheket is kidobálta — nagy közforgalmi fontossággal bíró utakat hagyott ki utalózatából, hogy a megmaradtakat az igényeknek megfelelő karba helyezhesse és fenntarthatassa.

Ezen kopláló rendszer azonban a bajokat nem szüntette meg, sőt sokasította, mert eljutott az utfenntartási alap ahhoz a fronthoz, hogy az évek óta visszaszorított szükségletek, különösen a műtárgyak építésénél, már tovább el nem odázhatók s a folyton fejlődő forgalmi igények egyes alig járható meredekségű utzakaszok átépítését is elodázhatatlan szükségé tették.

Ennek eredménye, hogy a közúti alap 1907—8. évi költségelirányzata már 120, illetve 130 ezer korona hiánnyal záródik. Ezen hiánynak más fedezeti alapot, mint az évi államsegély megfelelő felemelését kijelölni nem lehetett.

Ezen súlyos helyzet tette a vármegye intézőköreinek elengedhetlen kötelességévé, hogy a kibontakozás módozatait keresse. Meg is találták abban, hogy egyrészt a forgalmilag legfontosabb utvonalaknak teljesen állami kezelésbe vételét újból is szorgalmazzák, másrészt pedig az 1904. évi XIV. t.-cz. alapján, esetleg ennek módosításával, a h. é. v. törzsrészvényeibe fektetett 920,000 korona teljes megváltását kieszközölgék.

A vármegye törvh. bizottsága m. év október hó 11-én tartott rendes őszi közgyűlésén ilyen irányban hozott két, nagyfontosságú határozatot és azoknak az illetékes, kereskedelemügyi m. kir. miniszter előtt való tolmácsolására Úgiron Ákos főispán vezetése mellett egy deputációt küldött ki.

A deputációnak, felszólalásainknak némi eredményeképpen örömmel jelentjük, hogy a kereskedelemügyi miniszter méltányolta helyzetünket, s a helyi államépítészeti hivatal által

tervbóvított utápitásokat engedélyezte, vagyis elterőleg az orodoti törvtől, nem 270 ezer 500 kor. értékben vonz át a számkölyvasut törzsrészvényeiből, hanem a most tervezett utápitési munkálatok értékének teljes erejéig, vagyis 335 ezer 492 kor. 31 fillér értékű törzsrészvényt vált meg. Ez összegből 171 ezer 263 kor. 39 fill. a sárd—zsákok—szontdemetori törvhat. közut 8—12 km. — 164 ezer 238 kor. 92 fillér a felsőboldogfalva—felsőrákosi törvhat. 35—41 km. szakasza kiépítésére fordították.

Ezzel a megye közönségének ha vágya nem is egészben, de részben teljesül és biztat a remény, hogy a törzsrészvények most elkezdett megváltása fokozatosan meg fog történni, miáltal óriási kamatozatlanul heverő tőke lesz szabaddá téve és visszaadva e szegény, nyomorúságos vármegyének.

A most engedélyezett 335 ezer és egy néhány száz korona már kétségtelen nagy mértékben siet népünk megélhetési viszonyainak javítására, melyre hogy milyen mértékben van szükség, a hónapról-hónapra emelkedő kívándorlás mutatja meg a legjobban.

Ismételjük: örömmel fogadjuk a kereskedelemügyi miniszternek ezen jóakarátát és egyben kérjük őt, hogy a megkezdett mentési akciót tovább folytatni sziveskedjék, s az eddigi Udvarhelyvármegye irányában tanúsított indulucziát, melyben e vármegye szegénysége daczára, évtizedeken keresztül részelteti, megtörve, más módos vármegyék arányában részesíti mindazon javakban, melyek szükségesek ahhoz, hogy egy vármegye közgazdasága, ipara fellendüljön.

Politikai jegyzetek.

Székelyudvarhely, április 12.

Nem szeretünk szöndantalan a külföldre járni például, nem, különösen olyan országba, amely az európai és kulturális viszonyokban a miénküél sokkal alárendeltebb szerepet tölt be és hogy ezuttal mégis Szerbiába megyünk tanításért, annak oka egyszerűen az, hogy a hazai viszonyok már annyira elfajultak, hogy hova-

telte, neki tehát keresztlevele volt a régi korból és nem anyakönyvi kivonata. Lehet, hogy majd a muzeumba kerülő régi irások között megkerül.

Annyi azonban bizonyos, hogy 58 évig viselte a Kosztos Bende nevet. Hogy ezt a nevet miképpen szolgálta meg, — most tudod régen mindent megszolgált, miképpen emlékezhetsz, hogy Jákob is feleségeit szolgált utján szerezte, — arról már tudok én is valamit.

Ejnye, de hiába akarom rövidre fogni pennámat, mindegyre elkalandoz! Ez is, tudod, tanári gyengeség. Megszoktam az iskolában azt, hogy a paedagogia szabályai szerint a vastag koponyájú nebuló fején kerülő szerszámokkal is igyekeztem léket ütni, hogy a világoaság derengésének utat nyissak az agyig. Épen ezért ezt a sok kitérés ne vedd czélzásnak, hanem csak egy régi, megcsontosodott filozoferti fogásnak, melytől nehezen tudok megszabadulni. Talán, ha annyi évig feledem, amennyi év alatt megszoktam, ki is gyógyulhatok belőle.

No de most már igazán a dolgra térek s tőle nem távoزم.

Mint mondják s talán irás is bizonyította, Kosztos Bende — akkor bizonyosan más néven — részt vett a 48—49-iki szabadságharcban. Én hiszem, hogy vitézkedett is a maga helyén és a maga módján szerint. Azonban bekövetkezett a szomorú korszak. Hírneves embereink kibujdostak. Másokat kivégeztek, vagy rabságra vutettek. A kis emberek közül sokan, kik az iskola padjairól léptek be a honvédek közé, visszatértek az iskolába s később mint papok, ügyvédek, hivatalnokok stb. folytatták életüket.

Kosztos Bende azonban az iskolában erősen emlékébe vőste volt azon bibliai szavakat: „Az Ur gondoskodik az ég madarairól” és nem tért munkához. Inkább beállott önkényes bujdosónak. Mint csinos legény, szépnak találta az életet. Rájött, hogy a munka, már t. i. a kézi, durvává teszi a kezét, a szellemi meg mogorvává teszi az embert. Elát keresni

kezdet egy neki való pályát. Meg is találta. Mert hogy megint kitérjek, az ötvenes években az ingyen-élőknek jól ment. Nem kellett egyéb, mint valamiképpen — leginkább szegényülően — tudni kellett adni a városnak és vidékének, hogy honvéd volt s még mindig van oka a rejtőzködésre. Mindeuütt hazafias karok és terített asztalok várták. Erre a pályára lépett Kosztos Bende is és itt művelte ki magát a széptevésben. Elegantiával öltözködött és mozgott. Csengő ércz és pengő czimbalom hangján éreztette el szellemi röppentyűit. Ezen oklevele egy ideig jól is szolgált. És ha bár egyszer magába szállt volna és leereszkedik a földre, talán ember is lehetett volna.

De az idő telt. A szükség az embereket munkára szölitotta. A hazafias karok és asztalok gyérültek. Szellemi mécsesének csepp olaját Kosztos Bende is fenéki kihalasztotta s nem töltögetett helyébe újat. Mig letűntek a boldog korszak emberi az élet szinpadjáról, Bende is átlépett az agglégényi korbá. Átlépett egy egészen új világba, mely őt nem érintette. Ugy nézett ki szurtos ruhájával az új világban, mint árviz hordta iszapos tuskó a tiszta folyó közepén. Régi röppentyűit rozsdás hangon rikácsolva, kezét alamizsna után nyujtva, még sokáig, sokáig élt Kosztos Bende! Egyszer aztán úgy tűnt le az élet szinpadjáról, hogy még a madár se tudott róla.

Előre gondolom, hogy neheztelsz, amiért neked Kosztos Bende történetét mondtam el. Hisz te szorgalmad által szép állást vívtál ki, takarékos vagy, talán tulságosan is, józan életet folytatsz egész a spekulációig; hogyan juthatnál hát a Kosztos Bende sorsára? No, hát én nem is gondoltam egy perczig se, hogy te elszurtosodjál, alamizsnából éljél; mindazonáltal előttem lebeg valami, amitől szeretnék megóvni. Előttem lebeg az agglégények tipikussága, nem csak az életök folyása alatt, hanem halálukban is.

A mai kor agglégényeinek más a háztartása,

tovább Parics miniszterelnököt kell a magyar politikusok elé követendő példaként állítani.

Azt hisszük, mindenki tudja, hogy a kik elé a szerb miniszterelnököt követendő példaként állítják, a mi nemzetiségeink. Ezek olvashatnak a szerb skupstina minapi üléséről szóló tudósítást.

A skupstinában egy Pecsics nevű ifjú radikális képviselő kérdést intézett Pasicshoz. Megkérdezte a miniszterelnököt, hogy mily uton intézkedett, hogy a magyar kormány az iskolai törvények tárgyalásánál vegye tekintetbe a nemzetiségek kívánságait

Pasics nyomban válaszolt. Kijelentette, hogy az iskolaiügy Magyarország belügye és a nemzetközi jogszabályokkal ellenkezőnek, ha azokba beleavatkoznék.

A szerb miniszterelnök korrektil felelt. Feleletéből tanulhatnánk — nem mondjuk, a magyarországi szerbek — de mindenesetre a magyarországi románok, akik egész ádatlan obstrukciójuk alatt a romániai kulturigára támaszkodtak. Ezek mindig értettek ahhoz, hogy a büntető törvénykönyvbe ütköző öszeköttetéseket tartsanak fenn a külfölddel. Állandó kontaktusban álltak azzal a román kulturigával, a mely régen a legnagyobb gyalázatosságokat, a moldvai atrocitásokat rendezte.

Szomoruan emlékezetes évforduló küszöbére értünk. Közeledek április tizenkilencedike, az új Magyarország egyik leggyászosabb napja, a melyen most harmadéve úgy megrázkódott a magyar föld, mintha egy nekivadult, ellenállhatatlan förgeteg végig dühöngött volna rajta. Országszerte beadták az ártalmatlannak látszó Morse-masínakon a vésses 14-es számú jelzést, nyomában megállottak a vonatok. Megszűnt az ország vérkeringése. Ádázul elkezeredetten folyt a harc a Manlicherrel rendelkező batalom és az igazára támaszkodó vasutastestület között, de végre győzött a jobb belátás mindkét félnél. Előbb csak czammogva, majd a régi erővel megindultak a vonatok, hogy életet öntsének az országnak már-már megdermedt testébe.

Elmult a vész, kihevertük a sebeket és megkezdődhetett a nagy munka, amelynek földadata volt kölcsönös engedekenységgel a köz érdekeink szemelött tartásával a bajok okait megszüntetni. A munka azonban az országnak későbbben és még ma is érezhető végtelen kárára,

miut Kosztos Bendée. Mig Kosztos Bende nem tört vetélytársakat, addig a mai agglégények öszzevőrdnek, együtt kosztosznak vendéglőkben, együtt pajtásoknak. Szóval érzik, hogy az ember társas lénynek van teremtve, de ferde utakon járnak ök is, az „Én“ tulságos szeretete miatt. Azt hiszik, hogy a mindennapi agglégényi öszzejövetel pótolhatja a természet által kijelölt társulást. Nem érzik azt, hogy a teremtés felsőleges munkájában minden istenadta lénynek részt kell vennie. Nem érzik azt, hogy a teremtés gyümölcsét ápolni is kell, hogy ki ne vesszen a család, nemzetség, nemzet, emberiség. És ily módon közremunkálnak a mostani erkölcsök züllésén!

Nekik szabadság kell, de anélkül, hogy cselekedeteik gyümölcsét magukéban ismernék. Viseza akarják a társadalom berendezkedését oda fejleszteni, ahol a kőkorszakban s azelőtt volt az emberiség, amidőn nem kellett semmi rendű ujszülöttnök ruha, lakás stb. Most meg azt kívánják, hogy szolgálja ki az állam. Mintha azért, mert az állam őket kiszolgálja, nem is kellene viszontszolgálatot teniök. De hiszem, hogy az államoknak is megjő nem sokára az ilyen csempészekkel szemben is az esze!

Kedves Öcsém! Gondold meg tehát őzi gerjedelmed körülményeit, mert hogyha ez se sikerül, aztán a tél következik. A tél pedig rideg. Az agglégény léi élete pedig olyan, mint Kosztos Bendée volt. A régi pajtások eltávolodnak; úgy állanak ök az új nemzedék közt, miut az alföldi hogánacs hófúvákor, komoran, busan.

Az emberek szeretete olyan velök szemben, mint a téli nap csillogása csikorgó fagyban. Sőt elmulásuk is tipikus agglégényi, mennyiben még a madár se tud róluk. Az ilyen jómódu agglégényekről mondotta állítólag egyik nagy jogásza Magyarországnak: „Ugy éltek, mint kis királyok, úgy haltak meg, mint kutyák“.

Szeretettel bátyád

—r—y.

az évekig dúló közjogi küzdelmek miatt abba maradt, mielőtt még valamelyes eredményt felmutathatott volna. De egyet elérték a fizetés-emelést váró vasutasok. A legmagasabban csapkodó politikai hullámok között is állandóan felszínen tartották a vasutasok ügyének szeretettel való felkarolását, jogos kívánságaiknak a maguk és a nemzet érdekében való teljesítését.

Hallom, hogy a vasuti munkások több helyen gyűlést tartottak, amelyen a kormány-nak velük szemben tett intézkedéseit tárgyalták. A vasuti munkásoknak éppenséggel nem lehet okuk most már az elégedetlenségre, mert helyzetük alaposan megjavult a panaszra semmi okuk sem lehet. Ha mégis elégedetlenek, ez a szociálista agitátorok izgatására vezethető vissza, mert sok embernek a kenyere, hogy nyugtalanságot és elégedetlenséget támasszon meg ott is, ahol nincs rá ok.

Az a két törvényjavaslat, melyet Darányi földművelési miniszter beterjesztett, rokonszenves fogadtatásra számíthat. Egymillió dolgos embernek sorsát javítja, azokét a dolgos munkás emberekéért, a kiknek veritéke árán van jólét, megelégedés és a nemzeti termelésben előhaladás. Mivel inkább igyekszik a mezőgazdaság az ipari termelés eszközeivel boldogulni: annál jelentősebb szerepe lesz a gazdasági cselédnek, a ki az egész év gazdasági üzemében állandó munkát talált, a ki a gazdaságvitel menetét biztosítja. Ha rendbontó szellemnek valaha sikerülne a két egymásra utalt osztályt, a gazdát és az éves cselédet egymástól elhidegíteni, mezőgazdaságunknak vissza kellene esnie a legexcentriker üzembe, mint a hogy már represszáliaként emlegetik is egyik-másik helyen a gazdák, hogy az elviselhetetlen bérmozgalmak az őstermelés régi formáihoz kényszerítik a gazdát. És hogy ez mit jelent és hogy ennek szociális jelentősége mily nagy, csak arra kell mutatnunk, hogy az intenzív mezőgazdaság legalább is tízszer nagyobb munkaerővel dolgozik. Mindaddig, a míg számbavehető iparunk nem lesz, mezőgazdaságunk fejlettsége fogja nyújtani a munkakalkulát. Nem lehet ránk közömbös, hogy a mezőgazdálkodás békés haladása biztosítható.

Az egymásra utalt osztály tartós békéjét van hivatva Darányi törvényjavaslata szolgálni és sajuos, néhol — visszaállítani. Célját bizonytalán el fogja érni, mert a javaslat a jogegyenlőség fájáról hajtott.

Most egy éve, április hó 8-án jelent meg a koalíciós kormány kinevezése, ugyane hónap 11-ikén körvonalazta Wekerle a kormány elvállalt feladatait. Az országgyűlést megnyitó trónbeszéd s a miniszterelnök múlt évi május 30-ikán a képviselőházban elmondott programbeszéd részletesen fejtette ki azokat a konkrét célokat, a melyeknek megvalósítására a koalíciós kormány vállalkozott.

Hogy mit várhatott a nemzet a koalíciós kormány működésétől, — mindezekben világosan meg van jelölve. S ha ezekkel egybevetjük a koalíciós kormány egy évi működését, mely idő alatt a szerves munkától egy képviselőválasztás, két költségvetési vita és két delegáció csaknem egy félszázadot vont el: akkor minden elfogulatlan bíráló eldöntheti, vajjon a koalíciós kormány egy rövid év alatt nem haladta-e túl minden irányban azokat a várakozásokat, melyeket megalakulásának körülményei között joggal lehetett tevékenységhez fűzni.

BELFÖLD.

A megegyezés küszöbén. Minden jelenség arra vall, hogy a két kormány mostani bécsi tanácskozása, ha nem is hozza meg a megegyezés végleges eredményét, de nem marad eredménytelenül. Arról értesítnek bennünket, hogy a kiegyezés ugynevezett politikai részében körülbelül létrejött az elvi megegyezés. Ami hátra van, az csupán annyi, hogy a megegyezés főlények korábbi beleilleszték a részlet kérdéseket.

Munkásviszonyaink.

Székelyudvarhely, április 13.

Uyron Zoltánnak a közgazdasági előadó jeletéséhez fűződő felszólalása kapcsán vármegyénk közgazdasági bizottsága folyó hó 10-én tartott ülésében ismételtén foglalkozott a munkáskérdéssel, mely a székely gazdákra nézve immár válságossá kezd válni. Sőt már is az.

Nincs munkás. Egy részét olvetto Amerika, másik részét olszedi az Anyaország. Ami kevés itt marad, olyan magas munkabért követel, a minőt a székelyföldi és különösen a legnagyobb szakértelom és buzgalom mellett is igen mérsékelten, sőt szűkösen fizető udvarhelyvármegyei őstermelés meg nem bír. Három koronás ayári napszám már kevés, ho'ott már e mellett is alig hoz a föld valami jövedelmet.

Másutt 4—5, sőt 6 koronát is ígérnek. Tulán adnak is. Nálunk az ilyen munkadíjazás egyszerűen lehetetlen. Kettős okból. Először azért, mert földünknek a közepesen alul maradó hozama ilyen munkabért egyáltalában nem bír meg, másadszor azért, mert a mi székely munkásunk erre a munkabérre nem tud rá dolgozni. Már pedig 8 koronás földművesmunkás napszám, Magyarországon nincs. És hogy a közel jövőben nem is lesz, bizonyos a mellett az a tény, hogy a földművesmunkás szövetség kötelékébe tartozó munkások kollektív-szerződés mintáiban is csak 5 korona aratási napszám van felvéve.

A gazdákra nézve olyan nehéz helyzetet teremtő munkás-drágaság, sőt munkásiány okait vizsgálva, úgy találjuk, hogy azok részben általános, részben helyi okokra vezethetők vissza.

Általános ok az, hogy a munkás kéz világszerte megdrágult. E jelenség okát egyrészt a kapitaliztikus termeléssel járó fluktuációban, másrészt az életszükségleti termékek árának felszökkenésében kell keresnünk.

A nagyban való termelést, nagy görbét leíró hullámváz jellemzi: Egyidőig oly nagy a kereslet a termelt értékekben, hogy a termelők a legfokozottabb termelés és a verseny mellett is igen jelentékeny haszonnal sem képesek azt teljesen kielégíteni. A fellendülés hatalmas arányokat ölt világszerte. A termelők kiszámítják a kedvező fordulatot, foglalkoztatni igyekeznek minden munkáskezet, mert mindenik után haszon kínálkozik. Egy jó ideig tart a fokozat, lázas termelés, mialatt a munka megdrágul s ezzel arányban a termelt értékek ára is fölmeleg; de ha bekövetkezik a fogyasztók szükségleteinek kielégítése, az értékek nagyarányú felhalmozása, a fogyasztás már nem tart lépést a termeléssel. Bekövetkezik a 7 sovány esztendő (a leközelebbi múlt depresszió átlag 14 évig, kétszer hét évig tartott). — A kisebb ipari existenciák, a kiknek kevés a „kitalításuk”, elbuknak, a nagyobbak üzemredukcióval várják a jobb időket. A munkások százezrei munka nélkül maradnak. Londonban egy millió körül van az állandó munka nélkül tengőlé munkások száma, Berlinben 150 ezer, Budapestben 40 ezer körül. Így volt még ez előtt 8 évvel. A munkában nagy a kínálat, kevés a kereslet. Természetes következményül olcsó a munkáké.

Pár év óta a hullámvonal felfelé görbül, a depresszió szünőben van. Ma már — úgy látszik — a fellendülés delelő pontjára ér. Világszerte nagy a becső a munkásnak; de legnagyobb Amerikában, ahol a felhalmozott s csak termelés által gyümölcsözteshető nagy tőkék s egyébképen is szerfelett kedvező termelési és értékesítési viszonyok eddig soha nem észlelt magasságu munkabérekot biztosítanak. Ez a kivándorlás fokozódásának s.oz által a munkabér nagyarányú növekedésének igaz oka. Olyan oka, melynek megszüntetése nem áll hatalmukban.

A munkabér nagymérvű drágulásának másik oka, az élet rendkívüli megdrágulása a termelésben beállott nagy fellendüléssel okozati viszonyban van. A fellendülés növeli a népcesség számát s különben is fokozza fogyasztó képességét. Ámde a föld termőképessége korlátolt. Malthus törvénye látszik érvényesülni. Az élelmészeti árukban a kereslet nagyobbá válik, mint a kínálat; beáll a drágaság. A munkás kénytelen drágábban dolgozni, hogy megélhessen.

A fellendülés ezen általános okai nagyban éreztetik hatását itt a székelyföldön is. Nagy a munkás-vesztésük a kivándorlás által, tehát nagyobb

a munkás-kereslet mint a kínálat. És az itt maradt munkások drágábban élnek. Itt is kénytelenek drágábban dolgozni.

Az említett általános okok mellett különösök is drágítják nálunk a munkáskezet, a mire Ugron Zoltan rá is mutatott. Ez: a munkás-kivétel az anyaországba. Állami közegek toborzzák a munkásokat s foglalják le őket a munkás-tartalék részére 4 koronás napszámmal.

Hogy az alföldi és dunántúli uradalmakban a lábán ne maradjon a buza, ez elsőrangú nemzeti érdek. Ámde az is éppoly fontos nemzeti érdek, hogy a székelyföld se maradjon bemunkálatlanul. A gazdag alföldi nagy birtokok munkás bajait nem a mi szegény vidékünk válságba döntésével kell megszüntetni. Erre a célra állami eszközökkel közremunkálói ellenkezik az osztó igazság elvével. Am álljon be a munkás-tartalékba a székely, de ne állami közvetítéssel. ha nem maga jószántából s a maga lábán. Ebben tökéletes igazsága van a felszólalónak.

Igazsága még nyilvánvalóbbá válik, ha számbevetjük azt a körülményt, hogy a dus Alföld jobban megbirja a nagyobb munkabért, mint a mi szegény székelyföldünk és azt a másik körülményt is, hogy a 4 koronás székely napszám tényleg drágább, mint az 5—6 koronás alföldi magyar munkás napszáma.

Helyén van tehát olyan intézkedésnek megtétele, mely az állami közvetítéssel való munkás-kivételnek gátot vet. — Annyival is inkább helyén van, mert egyebet ez idő szerint a munkás bajok enyhítésére alig tehetünk.

E. J.

HIREK.

Székelyudvarhely, április 14.

Rákóczi beiktatásáról.

Nagy és nevezetes évfordulókat élünk most. II. Rákóczi Ferenc szabadságharcának igen sok és nevezetes eseményének 200 évfordulója van. Meg kellene ünnepelje ezen napokat minden székely, mert bármily küzdelmes is volt nemzetünk történelme a mohácsi vész óta, ezek azon napok, melyek legvéresebben de legszebben tüdőkölnék a véres könyvben. Onzetlenebbül, szebben, odaadóbban nem védte senki jogainkat mint Rákóczi, kinek minden gondolata a hazája szabadsága és függetlensége volt, a ki 300,000 milliót érő vagyont nagy közpédára nemzete elleneinek s ő a száműzötés keserű kenyerét eszi.

Most mult 200 éve, hogy már 1704 július 5-én Gyulafehérváron fejedelmé választott Rákóczi Márosvásárhelyen Erdély fejedelmi székébe beiktattak. Udvarhelyszék főkapitánya Gróf Pekry Lőrinc indítványára választották meg fejedelmnek, s a nehéz háborus napok miatt csak 1707. ápril 9-én iktatták be nagy ünnepek között. Rákóczi az erdélyi megyéket és székely közséket febr. 15-én értesítette, hogy márcz. 28-ára országgyűlést hív össze a beiktatásra. Április 5-én vonult be fényes kíséretével radnóti kastélyából. Legelő az udvarhelyszékiek, utána a maroszekiek, azután az aranyosszékiek; Pekry regemontje 3 kompánia veres kopjás székely 5 kompánia karabélyos s azután a fejedelem az udvarával. A fejedelem ezen alkalommal Szabó Ferencznel volt szállva.

Nem igen lévén terem, hogy részletesen leírjam a beiktatás lefolyását csak rövidesen emlékezem meg róla, hogy emlékezzünk azon nagy napról, midőn Erdélynek utolsó választott fejedelmét örösi lelkesedéssel a fejedelmi székbe ültették.

A fényes ünnepek április 9-én tartott meg Marosvásárhely mellett az ugy nevezett dinyeföldön, melynek végével ökörsütés és fényes multságok voltak. De különösen érdekes volt Ottlyk György főudvarmester találmanya, a mely költséges, de nagyon eredeti volt. Az ökörsütésben italról is gondoskodott a dicső fejedelem, hogy hogyan lesz a legalkalmasabb arról a főudvarmester nem gondoskodott. A közel fekvő szőlő hegyekről csatornákat vezetett le a piacközepére, s ezen csatornákon folyt a bor a piacz közepén álló nagy kádakba, a honnan kupákkal, kancsókkal, sőt némelyek a süvegoikkal merítették és itták a bort.

Hogy milyen bőkezű volt a fejedelem népével szemben az is bizonyítja, hogy ily módon vagyont érő bort bocsátott szeretett székely népének mulatására, annál is inkább, mert „vala olyan csatorna is melyben az Tokaj vörössából szállított bor folydogált, a mulatozó székelyek nagy gaudiumára.”

„Valának is pedig olyan sokan, részegek, mint még nem láttaték soha.”

Dosaillenos marquis a francia követ bámulattal emlékezik meg azon fény és pompáról, melyet ezuttal is kifejtett a fejedelem és a nép.

Ez az országgyűlésen hozott egy 26 cikkből álló törvény, melynek elkészítéséért az itélő mesterül választott Bartha András az akkori időkből mérten rengeteg nagy összegot 100 aranyat kapott.

Azután alább-alább hanyatlott a kurucz csillaga egészen a míg a majthényi sikon végkép elbukott. 12000 kurucz tette le a fegyvert s lett hontalan saját hazájában. A mért szeretni merete ezt a rögöt, s a miért ohajtott a szabadságot a szolgaság helyett, lett a homi földön idegő.

A fejedelem február 21-én hagyta el hazáját, hogy soha többé ne lássa . . . csak messze idegőn busuljon utána . . .

Röviden irtam o szout napról, do irtam, hogy nyomtalanul el ne repüljön e nagy napok emléke, hogy az olvasók szívébe újra visszaterjen a dalás idő, midőn mindenkinek egy ideálja volt: a független és szabad haza.

Oh mert tart a harc uatalan. Változik a fegyver, de nem az ellenség, czélunk és küzdelmünk ugyanaz maradt. Szinte 400 esztendő tanított szenvedni, küzdegni, de nem tudta kiolni szívünkől a szabadság vágyát.

Bus a tárogató, szomorú a hangja, tompán veri vissza a Hargita orma ép mint 200 évo a majthényi sikon a mikor a kurucz lerakta a fegyvert. Volt már nagypentekünk olyan-olyan régen, s valjon lessze Husvét, lessze feltámadás? *t. p. a.*

Beszámoló a Szabad Lyceumról.

A székelyudvarhelyi ipari munkások Szabad lyceumának 1906/7. évi működéséről Gyurkes Mihály jegyző a következő jelentésben számol be:

Tisztelt Bizottság! Az a lankadatlan kitartás, melyvel a munkásnép bizottsága a szabad lyceumi előadások rendezése körül évről-évre tevékenykedik, az elmúlt 1906—7. évi ciklusban is igen szép eredményt jutalmazta a bizottság buzgó fáradozását. Nem nyilvánul ugyan ennek hatása azonnali és szembevetendő jelenségekben, de az az általános érdeklődés, nagy előszóretet, melyvel ipari munkás közönságunk ezen előadások iránt viseltetik sejtetni engedi, hogy ciklusonként a 12 előadásnak meghallgatásával az általános ismerete, lelkesége nemesítése, az iparos pályának szeretete minden alkalommal, ha csak egy szemernyivel is, de gyarapodik. Az a körülmény, hogy a letelt ciklus előadásain 100 önkéntesen megjelenő hallgatóságnál kevesebb soha sem volt jelen, de a létszám 200-an felül akárhánszor emelkedett, ugy hogy e ciklusnak összesen 1800 hallgatója volt; valamint az előadók ama kedves megjegyzése, hogy ilyen figyelmes és melegen érdeklődő hallgatóságnak bármikor és a legnagyobb örömmel tartanak előadásokat, legjobban bizonyítják, hogy állításom a tények konstataciója.

Az előadók kezségese vállalkozása, a hallgatóság soha nem lankadó buzgósa természetes, hogy a bizottságba csak lelkesedést önt ez intézmény alapjának megszilárdítására és fokoztatására. Így nyert a bizottság a mult évből is fejlesztesére fedezésére az Országos bizottságtól 300 koronát, melyről okmányszerűen el is számolt.

A mult ciklusban előadásokat tartottak 1906. december 2-án *Burger* Artúr rom. kath. főgimn. tanár 220 hallgató előtt a „Régi magyar verses költszetről”. Deczember hó 9-én *Spaller* József kö- és agyagiparisikolai tanár „A kisiparosokról” 200 hallgató előtt. *Lukhaub* Gyula rom. kath. főgimn. tanár pedig deczember 16-án 180 hallgató előtt: „A drót nélküli táviróról”. *Nagy* Elemer ev. ref. kollégiumi tanár 1907. január 6-án 100 hallgató előtt a „Magyar népdalról”. *Mátéffy* Dowokos püznügyi titkár január 13-án 120 jelenlő előtt: „Negyven év a kiegyezés történetéből szociális szempontból”. *Tamás* Albert rom. kath. főgimn. tanár január 20-án 200 hallgató előtt: „A bolygókról”. *Hargita* Nándor szakiskolai igazgató január 27-én 130 hallgató előtt: „Egyetmés a képművészet, illetve iparművészetéről és annak erkölcsi hatása az iparosnál és köznépnél”. *Dósa* Jakab kir. főrealisk. tanár február 3-án 140 hallgató előtt: „A hypnosis, suggestio és teleopathia”. *Biró* Sándor ev. ref. koll. tanár február 10-én 100 hallgató előtt: „Az érzelmekről”. *Németh* Albert pénzügyi a. titkár február 17-én 100 hallgató előtt: „A javakról”. *Seabó* Árpád ev. ref. koll. tanár február 24-én 170 jelenlő előtt: „Az emberismeret forrásairól”. *Major* Lajos rom. kath. főgimn. tanár márcz. hó 3-án 220 hallgató előtt: „Politikai élet a régi rómaiaknál” című tételről.

Bár az előadók *Solymossy* Endre bizottsági elnök minden alkalommal kifejtette a hallgatók és bizottságunk nevében elismerő köszönetét, ez alkalommal is azt megismételni mélyen érzett hálánkból fakadó kedves kötelesség.

Elvezetes szavalataikkal gyönyörködtették a

hallgatóságot: *Szabados* János, ki „A Tisza” című; *Késmárky* Mór, ki *Petőfinok*: „Álmodtam szépen gyönyörűt” című; *János* Márton, *Szávay* Gyulának: „Petőfi kardja” című; *Orbán* János, *Petőfinok*: „Vérmező” című; *Ily. Rójk* József, *Arany* Jánosnak: „A honvéd őz egye” című; *Csergő* István, „Coriolán” című; *Csikó* Márton, *Fejes* Istvánnak: „Költői levél Pesti Frigyeshez” című; *Nagy* Sándor, *Lámpért* Gézának: „A magyar ifjusághoz” című; *Boldizsár* Ferencz, *Vörösmartinak*: „Szilágyi és Hajmási” című; és *Fogarasy* Árpád, *Balla* Miklósnak: „Kosuth” című költeményét szavalta.

Érdemök ez iparos ifjaknak, hogy versenyre kelve jelentkeztek szavalásra, s így nemcsak a hallgatóságnak szereztek gyönyörűséget, de művelték önmagukat, s példát adtak ifju társaiknak is a lelket építő munkára.

Az előadások minden alkalommal a Hymnus oléneklésével kezdődtek és a Szózzattal fejeződtek be; ez énekeket állandóan Koronkay Ferencz iparos polgártársunk vezette.

A közönségre kolleemesen ható zenei számokat adtak elő: *Kónya* János zenekarával, *Szemerjai* Károlyné, *Suhajda* Jenő és a helybeli Székely Dalegyelet.

Meg kell emlékezzem arról a nemes jóakaratról, melyben a helybeli két lap az „Udvarhelyi Híradó” és a „Sz.-Udvarhely” törekvésüket állandóan részesítette és támogatta az előadásokról közölt tudósításokkal.

Bizottságunk két ülésen ez előadások sorozatát és az anyagi ügyeket tárgyalta és intézte el.

Nem késlem, hogy a félig már kitaposott uton haladva, intézményünk évről-évre megerősödik és fejlődik, mert minden törekvésnek mely a nép szellemi és közgazdasági érdekeinek istápolását munkálja fejlődnie kell. Sorakozzék, hát e Szabad Lyceum zászlaja alá városunk minden reudú és rangu polgára, mert tanulni és okolni senkinek sem lehet kisebb-ségére, de sok tekintetben szolgálhat előnyére, különösen az ifjuságnak.

Egy hó közigazgatása.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága f. hó 10-ikén tartotta folyó havi ülését Dr. *Damokos* Andor alispán elnöke mellett. Tárgysorozat rendén elsőnek *Adám* Albert főjegyző terjesztette elő az alispáni jelentést. Eszerint márcz. hóban alispáni iktatóra 1021 ügydarab érkezett, melyből 796 drb. nyert elintéztést. Megemlékezik a jelentés a sorozásról, melynek eredményét kiolégítőnek mondja. Szokatlannagy volt az izazótlanul távol maradt hadkötelesek száma, amennyiben 60 egyén nem állott elő. Jele ez annak, hogy a kivándorlás a kiskorúak közt is terjed. — Az árvaszék jelentését Br. *Orbán* János ülnök terjesztette elő. Eszerint az iktatóra érkezett 1943 ügydarabból 1285 darabot intéztek el. Gyámtság alatt lévőek száma 12187, a gondnokoltaké 159, az ügygondnokoltaké 700. Bemutatja az árvaszék és a városi árvaszék évnegyedes jelentését.

Imber János tanfelügyelő jelenti, hogy a hó folyamán 9 iskolát és a tanítóképzőt látogatta meg. Jelentése kapcsán felhozza, hogy a székelykeresztúri tanítóképzőbe a román anyanyelvű gör. kel. vallású tanulók a jövőben nem lesznek felvehetőek, mert a nagyszabani konzisztorium által kiküldött hitoktató a mostani egyetlen tanuló nem részesíti magyar nyelvi hitoktatásban, holott állami képzőben, hol minden növendék teljesen bírja a magyar nyelvet, a hitoktatás nyelve is magyar. A gör. kel. vallású, román anyanyelvű tanulók kiküszöbölését a mi magyar szellemű nevelésre annyira alkalmas intézetünkben tartaná. Ennek elkerülése végett szükségesnek vélné a magyar nemzeti gör. kel. egyház szervezését, hogy ezen egyház lelkeszei az ifjakat megfelelő hitoktatásban részesíthessék. Kérdést teszen az iránt, nem látja-e megokoltuak a bizottság, hogy a keblü nemzeti egyház szervezése érdekében kezdeményező lépések tétessenek?

Ugron Zoltán és *Sándor* Mózes hozzászólása után olhatározta a bizottság, hogy a képzőben a gör. kel. vallású tanulók magyar nyelvű hitoktatásának biztosítása végett folir a vallás és közoktatási m. kir. miniszteriumhoz és megbizza a kir. tanfelügyelőt, hogy a jövő havi ülésre készítsen a gör. keleti magyar egyház szervezése tárgyában az országgyűléshez felirat-tervezetet, mely további illetékos eljárás végett áttételik a vármegye törvényhatósági bizottságához.

Daniel Lajos indítványára a bizottság rendeletet adott ki a főszögbeirakhoz, hogy a faiskolák kezeléséhez szükséges kellő számú munkás kiszolgáltatása végett utasítsák a községi előjáróságokat. Dr. *Kovácsy* Albert biz. tag. a parajdi áll. iskola építése ügyében intéz kérdést a tanfelügyelőhöz, ki válaszában ismerteti a miniszternek ide vonatkozó

rendeletét. *Kovácsy* indítványára, ki ez ügyben a miniszterium osztályában interveniált, az iskola gondnokossággal memorandumot terjesztettek fel, melyben az építés halaszthatatlan voltát fogják kifejtetni. *Sándor* Mózes biz. tagnak az alnási iskola ügyében történt felszólalása után

Stratzinger Emil pü. igazgató tette meg jelentését, melyet másik helyen ismertethük. E jelentéssel kapcsolatosan Dr. *Kovácsy* Albert a tökekamat kivételére hivta fel a pü. igazgató figyelmét. A felszólalást és eredményét másik helyen ismertetjük.

Révffy Zoltán kir. ügyész jelentéséből kitűnt, hogy a törvényszék és két járásbíróság fogházában 17 vizáglati és 111 elítelt fogoly volt. — *Szobotka* Rezső kir. főmérnök jelenti, hogy ugy az állami, mint a törvényhatósági utak kiolégítő állapotban voltak. A béjjaasfalva-csiki állami út 6—16 km. szakaszán a fásítást folytatólagosan eszközölni fogják.

Ugron Zoltán szükségesnek tartja, hogy az utak mentén levő árkok kitakarításának, mivel azoknak most lefolyásuk nincsen. Szobotka főmérnök ez árkok elhanyagolását legfőként a községekben tapasztalta, hol a bejárók alatt, mivel azokat az illető tulajdonosok nem szedik fel, meggyül a sár. Ebben szigorral el fog járni, egyébként pedig az u'árkok kitakarítása turnusok szerint történik. Dr. *Mezei* Ödön szükségesnek tartja, hogy a sétatér melletti gátnak olyan mértékben való megjavítására lépések tétessenek, hogy a malom-árokba legalább annyi víz tereledjék, hogy az abba befolyó szennyvizet állandóan elvinni tudja, mivel dogletes szagával az egész vidéket megfertőzheti. *Sándor* Mózes pedig a vársáncznál levő hasonló állapotok rendezését tartja elengedhetetlennek. Dr. *Damokos* Andor alispán indítványára az ügyet ő reá bizzák, hogy hatáskörében intézkedjék. — *Zonda* József főállatorvos jelentéséből kitűnt, hogy az állategészségügy kedvező volt.

Daniel Lajos közig. előadó jelentésénél *Ugron* Zoltán a tenyészbikának a szükséges mennyiségben való beállítását szorgalmazza, melyben azonban alispán indítványára, bevárják az ő általa megtett intézkedésekről szóló jelentés előterjesztését. Másik, érdekes felzólalása volt *Ugron* Zoltánnak a gazdasági munkások Alföldre való toborzása felett mondott kritikája. A bizottság felir alispán indítványára a miniszterhez, hogy vizáglatot indíton, hogy a korondi erdőör minek alapján ígerte meg a napi 4 korona bért. A munkások toborzása s így a helyi napszám árak tulesigázására érdekes adatot mondott *Szobotka* Rezső főmérnök is. Ugyanis a kavicsbalmok szállítását 20 korona általny mellett adta ki az állam-épitészeti hivatal. Időközben megindult Oláhfalva vidékén is a munkás szerzés, mire a vállalkozók a szállítástól visszaléptek s az eunek következtében megtartott árlejtésen a 20 korona ár helyett 44 koronát kértek, azon indokolással, hogy a napszámokat Magyarországra szerződtették. Ennek folytán a kavics szállítás házilag eszközöltetik. Ide vonatkozólag Munkásviszonyaink című érdekes cikket közlünk mai lapszámunkba.

Áttérve a tárgysorozati pontok tárgyalására, a bizottság egyhangulag elutasította *Kocsz* Áminnak a homoródi töltő-, illetve lakóháza ügyében beadott felebbezését és záros határidő alatt a kizárólag töltőház tervét bendni rendelte, ellenesetben az épület tulajdonos költségére lebontatja. A fenyédi közbirtokosságnak erdővásárra vonatkozó határozatát, felebbezés folytán megsemmisítette a bizottság. A jegyzői és körjegyzői székelyeknek postaügynökséggel való ellátása iránt a bizottság a miniszterhez intézett felterjesztésére adott azon választ, hogy egyelőre most 6 új posta-ügynökséget létesít a miniszter, tudomásul vették. A Kőkereszt-tér szabályozása ügyében szükséges helyszini bejárást juu. 5-ikére tüzték ki. E tér szabályozásához szükséges mintegy 12 ezer korona költséget a keresk. miniszter, tudvalevőleg magára vállalta. Több magántermészetű ügy elintézése után az ülés véget ért.

Kinevezés. A helybeli áll. kö- és agyagipari szakiskola felügyelőbizottságának felterjesztésére, a Jung Cseke Lajos elhunytával és *Diemar* Károly eltávózásával megüresedett felügyelő bizottsági tagsági helyekre a kereskedelemügyi miniszter gróf *Mikes* János főisperep-plebénost és *Gothárd* János polgármestert nevezte ki.

Esküvő. *Kamocsay* Mihály vármegyei főlevéltárnok, tartalékos honvéd-hadnagy, f. hó 20-ikán tartja esküvőjét *Obecsén* *Gébell* Elvirával, *Gébell* Ernő obecsei földbirtokos leányával.

Eljegyzés. Kovács János állami tejjgazdasági üzletvezető, ki az udvarhelymegyei tejszövetkezetek megalakítása körül szép érdemeket szerzett, eljegyezte *Iléger Teréz* kisasszonyt Berhidárol.

Egy csöndes évforduló. Április 11-ikét, amely napot az 1848-iki törvények szentesítésének omlékeztérére nemzeti ünnepé nyilvánított a törvényhozás, a szokott módon ülte meg, azaz hogy nem ülte meg Székelyudvarhely városban a hivatalos világ. Egy két állami épületen trikolorat lengetet a tavaszi hideg szélben talán nem is dolgoztak, egyébként kün a polgárság csak úgy végezte dolgát, mint más köznevelés napon. Nemzeti kurmányunknak bizonyára lesz gondja rá, hogy a 48-as vívmányok igazi napja: márczius 15-ike nyilváníttassék nemzeti ünnepé, mert ez a nap van a magyar nemzet szívében kitörölhetetlen betűkkel beírva s nem a mondva csinált ünnep.

Adófizetés márczius hóban. A közleg. bizottság f. havi ülésén *Stratsinger* Emil pü. igazgató jelentésében beszámolt a márcz. hóban teljesített adófizetésekről, összehasonlítást téve a múlt év hasonló időszakában történt fizetésekkal. Eszerint egyenesadóban befolyt 40,547 K. (a múlt év hasonló időszakánál 33,717 korral több), hadmentességi díjban 863 K. (+ 833 K.), bányadíj és jogilletékben 15,900 K. (+ 9872 K.), fogyasztási és italadóban 47,850 K. (- 10,112 K.), dohányjövődékben 38,078 K. (+ 14,772 K.). Vagyis összesen befolyt 143 ezer 238 korona.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Biró István* all. főreáliskolai b. tanárt, ugyanazon intézethez rendes tanárrá kinevezte.

A szini évad. Mint jelentettük, *Heves Béla*, az I. sz. erdélyrezi szinkerkület igazgatója szintárulatóval f. hó 17-ikén, szerdán kezdi meg előadásai sorozatát a Budapest-eszilli színtermében, amidőn *A tolvaj* Bernstein A. társadalmi színművében mutatkozik be a csaknem teljesen új erőkből álló színtársulat. A társulat működő személyzetének névsora a következők: *Nők:* Balla Mariaka operette szubrette és népszínmű énekesnő, Honti Elma coloratur énekesnő, Sándor Julia hősnő, Halassy né operette komika, Halassy Mariaka drámai szende és baiva, Erdélyi Irma társalgái színésznő, Füredy Ilonka másodénekesnő, Borcsay Józsefné anyaszínésznő, Markoviczné, Biranyainé, Horváthné, Rónay Imréné, Utassy Alfonza, Csengeri Böske, Pásztor Margit, Nagy Erzsike és segédszínésznők. *Férfiak:* *Peterdy* Sándor hős és jellem színész, Halassy Béla apa és jellem komikus, Baranyai Ferencz operette tenor, Ferenczy József népszínmű és operette bariton, Gonda Elemér énekes bonvivant, Rónay Imre operette buff, Ladányi Imre hős szerelmes, Duany Árpád komikus, Acsayoni László énekes bonvivant, Sipos Zoltán sibe-der komikus, Somogyi Károly burleszk komikus, Acsay József lyrái szerelme, Markovits Henrik, Horváth Gyula, Ligethy Gyula, Márkus József, Varga Sándor, Derenghy István. — Az előleges jelentésben a következő darabok vannak felsorolva, melyek az egy hónapig tartó szezonban színterükülnek. — *Operettek:* Rab Mátyás, Csérkesz leány, Szép Ilonka, Drótostót, Fatincza, Szép Heléna, Hoffmann meséi, Koldus gróf, János vitéz, Sogun, Görög rabzsolga, Gerolsteini, Tüske rózsá. *Vígjáték és színművek:* *Tolvaj Asszony*, Kis fészek, Heidelbergi diák-élet, Vesselényi, Rákóczi fia, Lengyelzsidó, Jalamcai bíró, Luczifer, Tökéletes feleség, Fanyar gyümölcs, Trilby. *Népszínművek:* Flórka szerelme, Piros bugyellária, Tóth leány, Ipam uram, Helyre asszony, Haraug. — A bérletek gyűjtését *Ladányi* Imre titkár oszközi, ki evégett tegnap ide érkezett. Napi jegyek *Sterba* Ödön dobány nagytözsdejében válthatók. A kiváló jó erőkből szervezett társulatot a közönség meleg pártfogásába ajánljuk.

A tőkekamatadó kirovása. A vármegyei közleg. bizottságnak szerdai ülésén Dr. *Kovácsy* Albert országgyűlési képviselő igen fontos, a megye közönségét közelről érintő körülményre hívta fel a pénzügyigazgató figyelmét, annak orvoslását kérve. Ugyanis, ha egy kereskedő, vagy iparos számlái követelését per utján kapja meg, e körülményről a pénzügyigazgatóság tudomást vesz, — s noha az illető kereskedő vagy iparos e követelése után már megfizette a maga jövedelmi adóját, — az illető tőkekamat adóval rózza meg, bár az nem hogy kamatot kapna pénze után, de a pereskedési eljárással arra a legtöbb esetben ráfizet. A közönség jórésze e megterhelésre nem számít, s így nem vet ügyet, ha valjon megtérült követelése törölve lesz-e minden egyes esetben a pénzügyigazgatóságnál, mi-

nek folytán évről-évre magrovatik nebezen megkapott követelése után tőkekamatadóval, amely így sem nem igazságos, de sem nem méltányos. Van a dolognak azonban egyéb háttere is, az t. i., hogy a midőn az illető fél tudatára jön, hogy ő éveken keresztül méltánytalanul ráfizetett jogos követelésére, akkor egész eljárást kell bevezetnie a törlés irányában, amelyet, mint a paragrafusok labirintusában járatlan, ahhoz értő emberre kell bízni, ami időbe és pénzbe kerül. E tarthatatlan állapotot Kovácsy a pénzügyigazgató különös figyelmébe ajánlotta, kikérvén intézkedését, melyvel lekötöze a megye közönségét. *Stratsinger* Emil pü. igazgató készséggel beismerte az interpellációra adott válaszában a gyakorlat tarthatatlan voltát és megígérte, hogy mindent el fog követni, hogy a felebezések számát csökkentse. A pénzügyigazgató válaszáat a bizottság nagy megnyugvással fogadta.

A megyei állandó választmány tegnap délelőtt Dr. *Damokos* Andor alispán elnöklote mellett ülést tartott, melyen a folyó hóban tartandó közgyűlés elé terjesztendő számadásokat vizagálták felül.

Az Unitárius templom építés költségeire az egyházközség előjárósága a következő kegyesadományokat vette és halás közönséggel nyugtázta: A magyarországi unitárius egyház 1000 K., Az udvarhelymegyei takarékpénztár 100 K., A zálog kölcsönintézet 40 K., Az agrár takarékpénztár helybeli fiókja 25 K., A szócsa társulat, Ambrus Pál, Szócs József 10—10 K., Sebei János 22 K., B-csek Aladár 2 K., Egy társaság 1 K., Vajda Lajos fakereskedő 30 K., Fazakas Lajos gy. iven: Fazakas Lajos, Nagy Jenő 2—2 K., Bartalis József, Fazakas Péter 1—1 K., Együtt 6 kor. Szentannai Sámuel 50 k or. Az I—LIV. közlemény összege 14035 K. 11 fill. E közlemény összege 1306 K. Összesen 15,341 k. 11 fill.

A Vadász-társaság ma délelőtt 11 órakor a megyeház kistermében rendkívüli közgyűlést tart.

Halálozások. Dr. *Solymossy* István baróti orvost és nejét súlyos csapás érte. Kedves kis leányukat *Sárikút*, életének 5-ik évében f. hó 4-ikén kiragadta a halál a szerető szülőik gondosan ápoló kezei közül. Sem az orvosi tudomány, sem a szülői szeretet nem menthete meg a jó kis lányt — megölte a gyermekek réme: a vörheny és roncsoló toroklob. A szülők fájdalmát onyhitse az ismerősök öszinte részvéte.

Geisler Lajos, volt 48-as honvéd-badnagy, életének 78-ik évében, f. hó 9-ikén végelgyengülés következtében jobblétre szenderült. A megboldogultban e városnak egy tipikus alakja szállt sirba, kit a gyöngéd nem iránt táplált hódoló tisztelet tett széles körben ismeretté. Az elhunytat közadakozás útján temették el, melyre *Karácsony* János 98 kor. 36 fillért gyűjtött.

Kivonat a megyei hiv. lapból. Vesztaeg fellépett szorványosan Karácsonfalva község főállományában. — Kápolnásfalvi Péter Mihály Imre az 1903. évi április hó 22-én 34. sz. a. kiállított munkaszigorványát elveszítette. — Elvesztett április 3-án a délutáni órákban Székelyudvarhely városban Szombafalva és a Szenttamási kiterő közötti utvonalon, a Szenttamási községet és határát feltüntető 3 drb rajz. A megtaláló a rajzokat a székelyudvarhelyi főszolgabírói hivatalhoz adja be. — Pál Bertalané Balázs Eliza, székelyszenttamási okleveles szülésznő, a marosvásárhelyi szülész intézéstől 1905. december 19-éről kiállított szülésznői oklevelét elveszítette.

Adomány a Tanszer-muzeumnak. A következő sorok közlésére kértünk föl. Az udvarhelyvármegyei tanítóegylet népiskolai tanszermuzeuma részére, az orsz. m. kir. technológiai iparmuzeum igazgatósága hat (6) kötet könyvet, továbbá a *Lampel R.* és *Franklin* budapesti részvénytársulat az új tanterv és utasítás alapján készült és a társult kiadásában megjelent 68 kötet népiskolai különböző tankönyvet, 22 drb fali olvasó-táblát a Kozma—Ember-féle hangutatózó (hangoztató) ABC-hez, 17 drb fali olvasó táblát a Kozma—Ember-féle fonomimikai ABC-hez és 10 drb Sztankó-féle táblát a népiskolai énektanításhoz, összesen 80 kor. értékben adományozott. Végül a Sztankó-féle falitáblák vászonra húzásának költségeire *Rossonday* István, székelymagyarósi evang. reform. tanító ur szíves buzgalomból az ottani tejszövetkezet tiz (10) kor. készpénzt adományozott. Fogadják az adakozók ezen adományokért a Tanszermuzeum nevében köszönetemet. *Chalupka* Rész, osztályelnök.

Köszönet nyilvánítás. Felkértünk a következő sorok közlésére: Szeretett jó atyánk, Id. *Unghváry* Lajos elhunytá alkalmából, családunk és drága halottunk iránt tanusított szíves részvételt, a nagy számban megjelent közönségeknek ez: utón is halás köszönetet mondunk. *As elhunyt gyermekei.*

TÖRVÉNYSZÉK.

A marosvásárhelyi esküdtbírósg f. hó 4-ikén tartott főtárgyalása alkalmával mondott ítéletet Ifj. *Daniel* Lajos joghallgató ügyében, ki, tudvalevőleg, egy vidéki mulatságból kifolyólag, egy nyiltéri közleményben súlyos sértésekkel illette *Gálffy* Kálmán főszolgabíró. Az esküdtzsek Ifj. *Daniel* Lajost a *Gálffy* Kálmán sérelmére elkövetett kétrendbeli becsületesítés vétségében bünsőnek mondta ki, mely után a bíróság, főmagánvádló azon kérésére, hogy a vádlottat csak egyhén büntesse és mellőzze a fogházbüntetést, vádlottat 160 korona pénzbüntetésre ítélte és elmarasztalta az eljárási költségek bórdozásában.

TÁVIRATOK.

Budapest, április 13.
(Érk. d. u. 5 ó.)

Országgyűlés.

Képviselőházban *Justh* Gyula elnök.

Somogyi Aladár a naplóbíró bizottság előadója ismerteti a bizottság jelentését, Vajda Sándor naplóhamisítási ügyben. Figyelmezteti a Házat, hogy a nemzetiségiek szokása meghamisítani naplót. Szükség is Petrovics is gyalázatosan meghamisították a naplót. (Zaj).

Mihályi Tivadár tiltakozik mintha összes nemzetiségiek hamisítanak naplót. Hozzájárul, hogy a versek a naplóból kitöröltesse, de jegyzőkönyvi megrovásnál tovább menni nem lehet.

Ugron Gábor szerint a nemzetiségiek azzal, hogy ők hallották mikor Vajda a verseket felolvasta, azt bizonyítják, hogy mindannyian czinkostársai Vajdának. (Ellentmondás nemzetiségiek közt). *Maniu* Gyula, *Mihályi* indítványát elfogadja, *Vlád* Aurél tiltakozik mintha Vajdának czinkostársa volna. *Návay* Lajos és *Markos* Gyula rövid felszólalásai után, a Ház elfogadta naplóbíró bizottság jelentését.

Azután áttértek a nem állami tanítók fizetésrendezése tárgyalására.

Lengyel Zoltán ügye.

Budapesti vizsgálóbíró ma tudatta *Lengyel* Zoltánnal, hogy levéltitok megsértése és sajtó útján való közlése miatt ellene folyamatba tett két rendbeli bünygyben ügyészek vizsgálat iránti indítványát elutasítja, eljárást megszünteti. Hat rendbeli rágalmazás vádjá vétségeért rendeli el a vizsgálatot.

Kiadja: *Becsek* D. Fia könyvnyomdája

NYILTER.

Folyó év márcz. 28-án „Sz. Udv.” cz. lap 25-ik számában, A „kerületi beteglegyező pénztárunk közgyűlése” czimen egy cikk jelent meg, a melyre alolítottak a következőkben válaszulok.

A cikk nem felel meg a valóságnak; különösen azon állítása, hogy „oly meggondolatlan vadak és alaptalan állítások hangzottak el, a mit egyetlen felzáruló sem tudott igazolni,” cz muró „hazugság,” mert tudtuk és tudjuk igazolni.

Ez hogy „kimerítő tárgylagos választ” adott az elnök, — ezen feltételeit a cikk író nem tudjuk, hogy honnan vehette — mert egyetlen felzáruló sem kapott „kimerítő tárgylagos” választ, sőt az egyes sérelmekről még tudni sem lehet az elnök, a mi fényes bizonyítékul szolgál, hogy a midőn bebizonyítottuk, hogy az elnök ur a funkciójának nem tett elég „ismerje el a hibáját és ne tévedjen.” — válasza teljesen zavart volt sőt mondhatjuk, hogy nem birta magát kifejezni. Ugy látszik azon cikk szerzője ideg rohamokban szenved és ezáltal tévedni kellett. Alánljuk melegen az idegkura pontos használatát.

Lengyel József
cipész munkás.

Bomhár Sándor
cipész munkás.

Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi járás
főszolgabírája.

Szám 887—1907. szb.

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán megüresedett **Varság** nagyközségi jegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Évi fizetés 1600 korona és megfelelő összeg a dologi kiadásokra.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerui óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-a, illetve az 1906. évi XX. t. cz. 3. §-ában előirt képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat hozzám **április hó 20-án d. u. 4 óráig** adják be.

Székelyudvarhely, 1907. április hó 4-

Demeter, főszolgabíró.

Kereskedő-segéd ki a fűszer szakmában teljes jártassággal bír, **fix** fizetés és teljes ellátás mellett felvétetik **Székelykeresztúrt**. —

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezetének Sz.-udvarhelyi Fiókja
Kossuth Lajos-utca 27. sz alatt.

A m. kir. szőlőtelepeken termelt

és a budafoki m. kir. pinczemeszteri tanfolyam által kezelt a m. kir. földművelésügyi miniszter támogatásával létesített borsértékesítési osztályában =
ugy palack, mint hordó

BOROK

legolcsóbban kaphatók.

Vetőmagvak

a m. kir. vetőmagvizsgáló állomás által teljesen arankamentesnek talált **vörös lóhere** és **lucerna mag, bükköny, legkitünőbb dupaj zab, kendermag, lencse,** stb., legjobb csiraképespükről szavatolva, legjutányosabb áron kaphatók.

Stabel és Lemmer

budapesti gépgyáros **TRJÖR** különle
eredüli magyar gessege
gabonakeverékek osztályozására, egydül itt
kaphatók.

Törökbuza és répavetőgépek

két vagy három soros, mely a székely talajviszonyoknak nagyon megfelel, valamint ennek kapálására és töltögetésére legjobban bevált **Planeth Jr.-fele**

kapáló és töltögető gépe nagyon előnyös áron kapható.

Kühne mezőgazdasági gépgyára Mosonban

bizományi gépraktárán a következő gépek kaphatók:

- Boronák
- Rosták
- Acél váltó- és forgató ekék,
- Mosoni és hungária drill vetőgép
- Járgányok, Cséplőkészülékek
- Rapid kézi darálógép
- Törökbuzafejtők
- Répavágók
- Konkolyozók, stb. gépek.

Sz. 308 - 907. kig.

Hirdetmény.

Székelyudvarhely város tanácsa közhírré teszi, miszerint a sétatéri pavilont folyó évi április hó 17-én d. e. 10 órakor a városi tanács nagytermében megtartandó nyilvános árverevésen bérbe adja. Italmérségi engedély van.

Székelyudvarhely város tanácsa, 1907. április 11.

Gotthárd János,
polgármester.

Szakvélemények

az „Esterházy Cognac“-ról.

A magy. kir. műegyetem borászati laboratoriuma által hivatalosan megejtett és általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

Esterházy cognacot

betegünknek alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitünő minőségűt és a francia cognacokkal vetekedőt legjobban ajánlhatjuk.

Dr. Tauffer Vilmos egyetemi tanár.	Dr. Ketyl Károly egyetemi tanár.
Dr. Stiller Bertalan egyetemi tanár.	Dr. Angyán Béla egyetemi tanár.
Dr. Reczey Imre egyetemi tanár.	Dr. Poór Imre kir. tan., egy. tanár.
Dr. Pertik Ottó egyetemi tanár.	Dr. Baron Jónás egyetemi tanár.

Az ESTERHAZY COGNAC minden előkelő fűszer- és csemegekereskedésben kapható.

A ki Budapestre jön, ide megy!

ÁMOR NAGY KÁVEHÁZ

(ezelőtt Beliczay)

Budapest, Nagymező-utca 7. sz.

Tulajdonos: KANZLER GYULA.

Naponta TOLL ÁRPÁD és TOLL KÁROLY teljes zenekara hangversenyez.

Minden idegen nézze meg!

Hol vásároljunk megbízhatóbb magvakat?

Káposzta Braunschwoigi, téli fehé, óriás nagy, rövidt orszáju, lapos, besavaanyitásra a legjobb faj.

A birneves-Erfurti vetemény és virágmagvak

megérkeztek ez időnyre.

Ajánljuk a legmegbízhatóbb csiraképes vetemény magvainkat a legnagyobb választékban; ugyszintén a legnemesebb faj virágmagvainkat, a melyekből ez időn sok különleges újdonság fajokat szereztünk be, különösen nyári és téli ibolyák (violák), őszirózsák, verbénák és szegfűfajokat. — Minden fajta gazdasági magvakat a legjutányosabb áron árak mellett számítunk. Árjegyzékek e hó folyamán szélküldetnek.

Márk Testvérek Székelyudvarhelyen.

Épület-üvegezés!

Kérem

olvassa

el!

Vau szorencsém a naggyérdemű köszönőg figyelmét felhívni a mai kor igényeinek megfelelőleg berendezett kereskedéseme, hol

porozellán, üveg, díszműáruk, gyermekjátékok, névnapl és menyegzől ajándék tárgyak és még számtalan sok összehalmozott szép áru

jelentéktelen olcsó árak mellett lesznek kiszolgálva. Fűszerosztályomban — melyet a legnagyobb áldozatok mellett, a legmodernebbül rendeztem be és a mely tisztaság és rend tekintetében is minden versenyt kizár, — minden fűszer-cikkben nagy raktárt tartok, melyeket a legolcsóbb árak mellett árusítok.

A legjobb kávék, rizsek, lisztek, a legjobb minőségű rumok és likörök, teák és szalon-cukorkák, teasüttemények nagy raktára.

Szentpétery Gergely,
Székelyudvarhelyi.

Utazó kofferak!

Szalon petrolium!

Báros-, Borszéki-, Kászoni-víz raktár.

Védjegy:

Kék mezőben két kulcs.

Legmegbízhatóbb gyártmány!

SCHLOSSER-GERMAIN & Co COGNAC

DISTILLERIE FRANCAISE MODÉLE PROMONTOR.

Kizárólagos elárusítás Márk Testvéreknél.

Kívánatra próba mintatüveg.

Eladó fürdőtelek.

Homoród-fürdő 272 051 nagyságu, közvetlen a fürdő felső végén fekvő telkemet eladom. (836. tkjk. Kápolnásfői l. r. 2773/6. a kaszáló, III. f. orotas és 2. r. 2773/3. b/1. kaszáló gödrös. Bővebb felvilágosítással szivesen szolgál Vánky Kálmánné.

nélkül ne együnk levest.
Néhány csepp elegendő!